

59 | 44
aukción | tétel

REIGL JUDIT (1923)

Broyage du vide (A semmi szétzúzása), 1954

Olaj, vászon, 77,5x100 cm
Jelezve jobbra lent: Reigl
Jelezve hátoldalon: Reigl 1954 (juin)

Kezdő ár: 36 000 000 Ft / 110 769 EUR
Becsérték: 60 000 000 – 80 000 000 Ft
Estimated value: 184 615 – 246 154 EUR

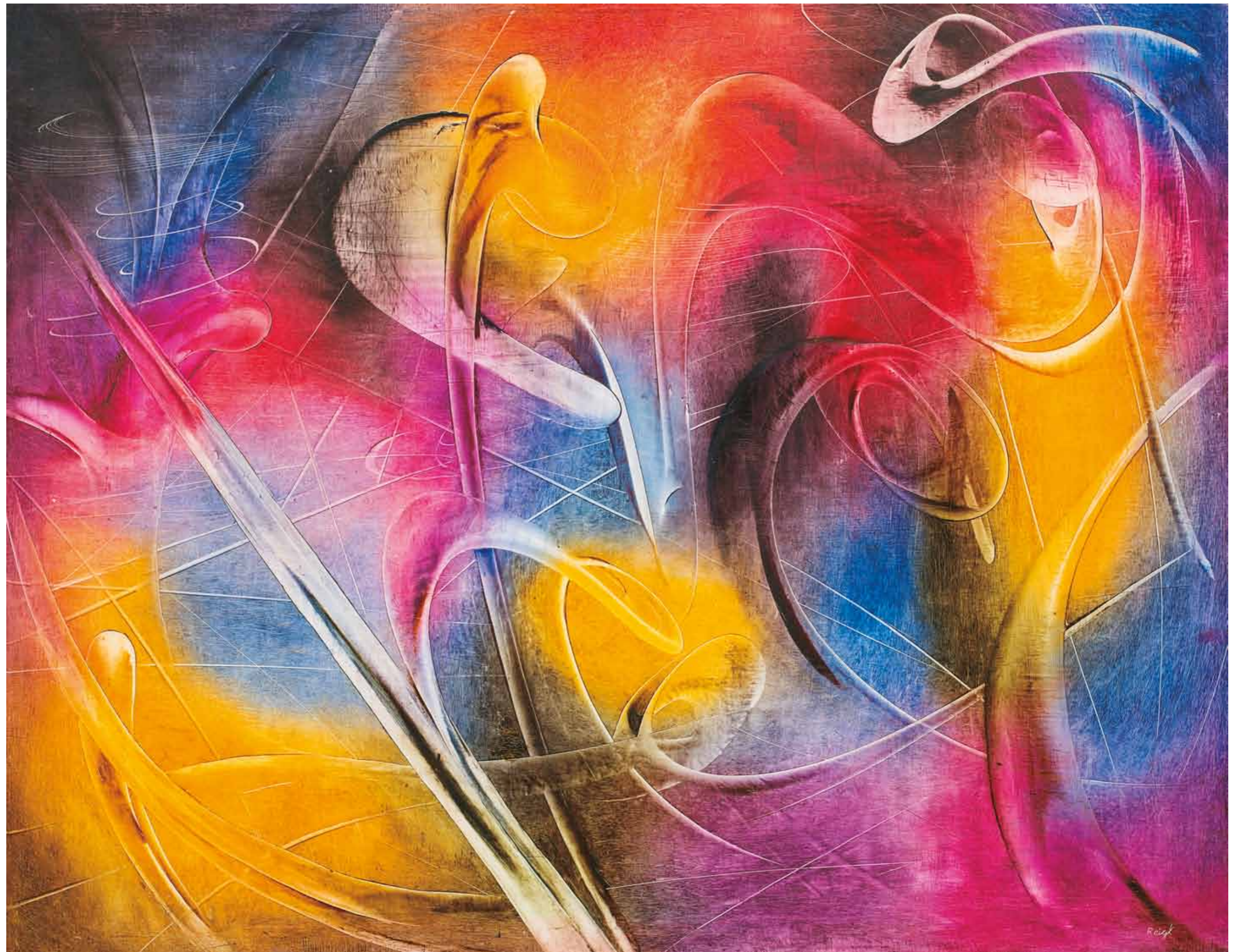
KIÁLLÍTVA:

- Judit Reigl, Á l'étoile scellée, Párizs, 1954.
- Judit Reigl: Annus Mirabilis, Annus Horribilis, Works from May 1954 to June 1955, Ubu Gallery, New York, 2015.

KIÁLLÍTVA ÉS REPRODUKÁLVA:

- Reigl Judit retrospektív kiállítása, Műcsarnok, Budapest, 2005. október 5. – november 13. 71. oldal (*Hermetikus tűz* címmel)
- Judit Reigl: Body of Music, Allen Memorial Art Museum, Oberlin, 2016. február 2. – május 29. katalógus: 2.

Reigl

1. Max Ernst: Európa az eső után, 1940-1942
Wadsworth Atheneum, Hartford, Connecticut

„Ámulattal tölt el a tehetsége,” írta 1954. július 5-én kelt levelében a klasszikus avantgárd legendás művésze és a szürrealista mozgalom alapítója, André Breton Reigl Juditnak. Az 1950 júniusa óta Franciaországban élő művész a háború utáni európai festészet egyik legjelentősebb alakja, *Broyage du vide* című képe pedig az életmű egyik kulcsműve.

Reigl 1954 májusában, Hantai Simon révén találkozott először Bretonnal, aki röviddel megismerkedésük után önálló kiállítást ajánlott a fiatal magyar művésznek a szürrealisták A l'Étoile Scellée nevéű párizsi galériájában. Reigl először visszautasította a felkérést, végül 1954. novemberében mégis ráállt a bemutatkozásra. A tizennégy kiállított munka között szerepelt

a ma a párizsi Musée National d'Art Moderne gyűjteményében látható szörnyekkel benépesített *Csillapíthatatlanul szomjazzák a végtelent* (1950) és a júniusban festett, absztrakt formákkal teli *Broyage du vide* is.

Az alapszínekre épülő, de a kristályok és a fémek szivárvány fényű tónusait idéző festményen a kozmikus térben Möbiusz-szalagként csavaródó formák feszülnek egymásnak. A simára csiszolt alapra Reigl kézzel vitte fel a tubusból kinyomott színes olajfestéket, majd az előbb tenyérrrel simított, aztán az összegyűrt papírdarabokkal leitatott felületeket egy függőnyrúddal dolgozta meg. A két kézzel fogott, hajlított eszközzel a még nedves festéket lendületes és erőteljes mozdulatokkal kaparta le a vásznonról.

2. Roberto Matta: Erősz mámore (Le Vertige d'Eros), 1944
The Museum of Modern Art, New York

A kép motívumai és Reigl a test jelenlétét és erejét kiaknázó festői módszere egyaránt kettősségekre épülnek. A festett formák a kortárs gesztusfestészetből ismerős absztrakt jelek, ugyanakkor a szürrealizmus organikus, látomásos nyelvére emlékeztető biomorfikus alakzatok, melyeket egymásnak látszólag ellentmondó folyamatok – a teremtés és a rombolás, a festék hozzáadása és szinte egyidejű elvétele – hoztak létre.

A szürrealista képkultúra technikai repertoárját a csiszolt és kapart felületeket először Max Ernst és Oscar Dominguez, majd Robert Matta

használta. Ezt a Breton által automatikus írásnak nevezett módszer ihlette.

Reigl a *Broyage du vide* festésekor a szürrealista automatizmusból ismert improvizatív és véletlen-szerű nyomhagyás folyamatait a test spontán mozdulataival elegyítette. Módszere az Henri Michaux és Georges Mathieu által alkalmazott tasizmus, kalligrafikus vagy lírai absztrakció névvel fémjelzett párizsi irányzatokkal, valamint az new yorki absztrakt expresszionista Franz Kline és Clyfford Still gesztusalapú festészetével is rokonságban áll.

A *Broyage du vide* a szürrealizmus és a modernista absztrakció határmezsgyéjén helyezkedik el, és a művész első párizsi kiállításán bemutatott absztrakt festményekhez hasonlóan, egy kivételes történeti pillanat dokumentuma. A totális automatikus írás, azaz a fizikai, testi automatizmust példázó vászon létrehozásakor Reigl egyszerre használta és haladta meg a szürrealista automatikus írás módszerét és kereteit. Ahogy 1990-ben, Yves Michel Bernarddal folytatott beszélgetésben mondta, „magával a szürrealizmussal lépett túl a szürrealizmuson.”

3. Max Ernst: *Vörös madarak*, 1926
Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía, Madrid

4. Georges Hugnet: *Albertus Magnus automatájának automatikus portréja*, 1938
Scottish National Gallery, Edinburgh

BERECZ ÁGNES

